

ADVIES

OVER HET VOORONTWERP VAN PROGRAMMA-
DECREET VAN DE BEGROTINGSOPMAAK 2025

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be - T +32 2 209 01 11 - E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025
Adviesvrager	Ben Weyts - Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn
Ontvangst adviesvraag	25 oktober 2024
Decretale opdracht	adviesfunctie
Goedkeuring	Intersectorale kamer op 7 november 2024 Na schriftelijke stemming: 24 voor, 1 tegen en 0 onthoudingen
Contactpersoon	Gunter Naets gnaets@serv.be

Inhoud

Advies	4
1. Inleiding	4
2. Beperkte indexering werkingsmiddelen	4
3. Aanpassing van het Groeipakketdecreet	6
3.1 Afschaffing kleutertoeslag	6
3.2 Indexering Groeipakket	6
3.3 Onwettig afwezig	6
3.4 De KI-toets	7
4. Doelgroepvermindering	7

Advies

1. Inleiding

Omwille van de zeer korte adviestermijn beperkt de raad zich in dit advies tot die artikelen die een directe impact hebben op (delen van) het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Ook gaat dit advies niet in op die begrotingsmaatregelen m.b.t. WVG die niet in het programmadecreet zijn opgenomen. Sowieso betreurt de Vlaamse raad voor welzijn, volksgezondheid en gezin dat de adviestermijn bij dit voorontwerp van programmadecreet beperkt wordt tot minder dan 10 werkdagen.

2. Beperkte indexering werkingsmiddelen

Het niet systematisch toepassen van (delen van) de groeivoeten in het verleden heeft geleid tot tekorten in de werking van de organisaties in de gezondheids- en welzijnssector. Sinds 2010 werden de niet-loongebonden werkingsmiddelen in vrijwel alle sectoren binnen het beleidsdomein WVG niet geïndexeerd. In de volgende vijf jaar zullen de (niet-loongebonden) werkingsmiddelen wel geïndexeerd worden, zij het slechts beperkt. Concreet wordt er niet geïndexeerd in 2026 en 2027, terwijl in de jaren 2025, 2028 en 2029 de indexaanpassing beperkt wordt tot 50 procent.

Het voorstel voor indexering van de werkingsmiddelen zoals nu voorzien in het voorontwerp van programmadecreet komt slechts in zeer beperkte mate tegemoet aan de stijgende werkingskosten. De raad apprecieert dat in het voorontwerp van programmadecreet een beperkt aantal sectoren/actoren wordt vrijgesteld van de niet-indexering in de volgende vijf jaren, maar de toepassing is te beperkt en de indexering wordt willekeurig gespreid over de komende jaren. Het eenvoudig vastleggen in welke jaren niet of voor de helft zal geïndexeerd worden, houdt geen enkele rekening met de maatschappelijke en economische situatie op dat moment. Dit maakt voorzieningen zeer kwetsbaar indien er in jaren zonder indexatie net een grote inflatie zou zijn.

De raad herneemt dan ook zijn standpunt en vraagt dat de regering deze niet-indexering volledig stopzet¹. De raad verwijst ook naar het SERV advies² waarin geschreven staat: "... Tegelijkertijd benadrukt de SERV dat ook voor bepaalde andere uitgaven een reële groei nodig is. In sommige

¹ Vlaamse Raad WVG, https://www.Advies_programmadecreet_begrotingsopmaak_2023

² SERV, [Advies voor de begroting 2025](#)

domeinen zijn bijvoorbeeld bepaalde werkingsmiddelen al jaren niet geïndexeerd, soms zonder transparante motivering of zonder rekening te houden met eerder aangegane verbintenissen". Ook de Strategische Adviesraad voor Welzijn, Gezondheid en Gezin en in zijn opvolging de Vlaamse Raad WVG hebben gedurende 15 jaar in heel wat adviezen gewezen op de negatieve impact van deze maatregel.

Bovendien is het niet (volledig) indexeren van de werkingsmiddelen een rigide en een weinig efficiënte en effectieve techniek. Iedereen wordt over dezelfde kam gescheurd los van sectorspecifieke kenmerken, opdrachten, doelpubliek, regelgeving,.... Zo zullen bepaalde sectoren deze minderinkomsten geheel of gedeeltelijk (kunnen) doorrekenen aan de gebruikers van hun zorg en ondersteuning waardoor de betaalbaarheid voor de gebruikers aangetast wordt. Anderen, die deze minderinkomsten niet kunnen/mogen doorrekenen aan hun gebruikers, zullen verder moeten bezuinigen wat mogelijks de kwantiteit en kwaliteit van de zorg en ondersteuning onder druk zet waardoor ook hun gebruikers en hun personeel gedupeerd worden. Het is vreemd dat de Vlaamse overheid sinds 2010 geen enkele analyse gemaakt heeft over de impact van deze besparingsmaatregel op de kwaliteit, kwantiteit, rechtvaardigheid, toegankelijkheid,... van de zorg en ondersteuning voor zij die deze ontvangen, zij die deze aanbieden en de samenleving in het algemeen. De raad vraagt dat de Vlaamse overheid de impact van deze gecumuleerde besparingsinspanning meet en aan de Vlaming duidelijk maakt.

Bovendien zou zulke besparingsmaatregel moeten samengaan met o.a. een drastische, maar uiteraard weloverwogen verlaging van de administratieve lasten in het beleidsdomein WVG. Een doordachte lastenverlaging kan bijdragen aan een meer efficiënte en effectieve werking waardoor de middelen beter benut worden voor het doel van de sociale ondernemers in de zorg en ondersteuning, zonder dat dit ten koste gaat van noodzakelijke administratieve reguleringen.

Tot slot heeft de raad nog enkele concrete informatieve vragen bij dit artikel:

- Het is niet duidelijk op welke decreten art. 52 impact zal hebben (bijvoorbeeld alles met spilindex wordt vrijgesteld). Kan de Vlaamse Regering hiervan een overzicht geven?
- Is het tijdstip van de overschrijding van de spilindex sturend, of vormt het tijdstip waarop de aanpassing van de financiering aan de indexatie het leidende principe om te bepalen in welk begrotingsjaar de impact speelt? Er moet over gewaakt worden dat het gelijkheidsbeginsel niet geschaad wordt doordat de verhoging van de financiering van de werkingsmiddelen na indexatie op een verschillend tijdstip wordt doorgevoerd en, afhankelijk van het tijdstip van overschrijding van de spilindex, de ene sector wel (en structureel) een verhoging van 1% van de financiering van de werkingsmiddelen geniet en de andere sector die structureel nooit zal krijgen noch kan inhalen.
- Wordt het zakgeld voor een zorggebruiker binnen PVT (artikel 81 van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het decreet van 6 juli 2018 betreffende de overname van de sectoren PVT, IBW, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging) aangepast aan de

bepaalde indexatie conform artikel 52 §1 eerste lid of valt dit onder de uitzonderingen van artikel 52 §2 tweede lid?

3. Aanpassing van het Groeipakketdecreet

3.1 Afschaffing kleutertoeslag

De raad gaat akkoord met de afschaffing van de kleutertoeslag. Hij vindt het positief dat er op basis van evidentie bijgestuurd wordt. Op basis van cijfers blijkt de toegevoegde waarde van deze toeslag om kinderen naar het kleuteronderwijs te leiden beperkt. De kleuterparticipatie bleef immers stabiel rond de 97%.

Om de kleuterparticipatie nog te verhogen, kan de Vlaamse Regering beter zoeken naar alternatieve pistes binnen de andere beleidsdomeinen. De raad denkt hierbij aan het bredere gezinsbeleid, het onderwijsbeleid en/of integratiebeleid.

De raad dringt erop aan om het vrijgekomen budget van deze toeslag opnieuw aan te wenden binnen het Groeipakket, bijvoorbeeld door het over te hevelen naar het budget voor de sociale toeslagen.

3.2 Indexering Groeipakket

De raad is bijzonder tevreden dat het Groeipakket opnieuw gekoppeld wordt aan de gezondheidsindex, met een minimum van 2% per jaar. Op die manier wordt de mate van kostendekking van het Groeipakket voor de gezinnen met kinderen verzekerd in de volgende jaren.

3.3 Onwettig afwezig

Spijbelen in het onderwijs aanpakken is een belangrijke opdracht. De Vlaamse Regering wil dit doen door de schooltoeslag te weigeren voor gezinnen waar een kind te vaak onwettig afwezig is. De raad kan zich echter niet vinden in de aankondiging dat de periode met te veel onwettige afwezigheden om de schooltoeslag te kunnen ontvangen van twee naar één jaar wordt teruggebracht.

De maatregel treft alleen die groep ouders en leerlingen die financieel meer kwetsbaar zijn. Er wordt door de regering bovendien geen evidentie aangebracht waaruit de doelmatigheid van deze maatregel moet blijken en wat de eventuele neveneffecten ervan kunnen zijn.

Uit onderzoek blijkt dat het sanctioneren van ouders weinig effectief is. Interventies die niet gericht zijn op het aanpakken van spijbelen an sich, maar op de achterliggende oorzaken van het spijbelgedrag, blijken veel meer effect te hebben.

De raad pleit dan ook voor het aanpakken van spijbelgedrag door middel van een geïntegreerd, ondersteunend beleid. Opvoeden is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de leerling, de ouders en de school. Een verbindend schoolklimaat waar snel en aanklappend wordt gewerkt in geval van problemen (schoolmoeheid, leerproblemen of andere problemen) die te maken hebben met welbevinden of een moeilijke thuissituatie, levert veel meer op dan represieve sancties zoals het terugvorderen van de schooltoeslag.

We herbevestigen ook het belang van de onvoorwaardelijkheid van het Groeipakket. De schooltoeslag heeft als doel om elk kind in Vlaanderen tijdens het opgroeien maximale kansen tot ontwikkeling te bieden. Als selectieve participatietoeslag binnen het Groeipakket helpt de schooltoeslag kinderen om optimaal deel te nemen aan onderwijs door hun gezinnen financieel te ondersteunen.

3.4 De KI-toets

Gelet op de belangrijke rol van de Kadastraal Inkomen (KI)-toets voor de vaststelling van het gezinsinkomen en het recht op de schooltoeslag, is het van essentieel belang dat de mogelijke onzekerheid over de legaliteit bij het toepassen van de KI-toets wordt vermeden. Met Artikel 81 in het voorontwerp van programmadecreet wil de Vlaamse Regering hieraan tegemoet komen en een bestaande rechtsonzekerheid aanpakken voor wat betreft de controle op het Kadastraal Inkomen (de KI-toets) m.b.t. de schooltoeslagen.

De raad vindt het goed dat het principe herbevestigd en bestendigd wordt in het decreet.

4. Doelgroepvermindering

De Vlaamse Regering kiest ervoor om de statuten DAC en Gesco (art 66-70) éézijdig en zonder consultatie te schrappen. Dit gaat om gesubsidieerde contracten in de niet-commerciële sector, dus mogelijks ook in het beleidsdomein WVG. De raad wenst te vernemen of en in welke mate de WVG-sectoren hierdoor getroffen worden en welke de impact is op de betrokken sectoren en de medewerkers. Ook verneemt de raad graag of en welke gevolgen deze maatregel heeft voor de regularisatiepremie die sinds 2015 wordt uitgekeerd?

Voor sectoren die financieel getroffen worden, zijn structurele maatregelen ter ondersteuning noodzakelijk. De huidige subsidiepraktijk binnen bepaalde sectoren (bijvoorbeeld de gezinszorg) houdt namelijk geen rekening met de stijgende loonkosten op basis van anciënniteit. Dit betekent dat de subsidie niet toereikend is om de hogere loonkosten van oudere werknemers te

dekken. Doelgroepvermindering heeft geholpen om een deel van deze hogere loonkosten op te vangen. Als de doelgroepvermindering wegvalt, dan dringt de raad aan op structurele maatregelen ter ondersteuning van het aannemen en behouden van oudere werknemers, waarbij naast financiële maatregelen ook kwalitatieve maatregelen zoals opleiding en begeleiding op de werkvloer voorop staan. Het louter schrappen van RSZ-kortingen zonder herbestemming leidt tot verlies van budgetten voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.

De raad betreurt ook dat de doelgroepvermindering voor zittende oudere werknemers vanaf de leeftijd van 62 jaar vervroegd wordt stopgezet op 30 juni 2025 i.p.v. op 30 juni 2028.